

Kärsämäen kunta

Arviointikertomus 2023

Tarkastuslautakunta

28.5.2024

Sisällysluettelo

Puheenjohtajan katsaus	2
Tarkastuslautakunnan tehtävä, kokoonpano ja työskentely	3
Tehtävä	3
Kokoonpano	4
Työskentely	4
Vuoden 2022 arviointikertomuksen käsittely	5
Arviointikertomuksen käsittely kunnanvaltuustossa	5
Arviointikertomuksen johdosta tehdyt toimet	5
Arvio kunnanvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta	6
Kärsämäen kuntastrategia 2019–2023	6
Kunnanhallitus ja yleishallinto	6
Elinkeinotoimi.....	7
Lautakuntatason tarkastelu	8
Opetustoimen lautakunta.....	8
Hyte-lautakunta.....	8
Tekninen lautakunta.....	8
Kuntakonsernin toiminnan ja talouden tarkastelu	10
Kärsämäen Asunnot Oy	10
Kärsämäen Teollisuuskiinteistöt Oy	10
Kärsämäen Vesihuolto Oy.....	10
Yhteenveto	11
Allekirjoitukset	12

Puheenjohtajan katsaus

Elimme ensimmäistä uuden kunnan vuotta eli kunnan sosiaali- ja terveyspalvelut menivät Pohteelle, mutta terveyspalvelut olivat vielä Terveystalolla. Muutos johti siihen, että sivistyspalvelut, johon kuuluvat opetustoimi ja varhaiskasvatus, olivat suurin kunnan toimialoista.

Kunnalle hyväksyttiin uusi kuntastrategia vuosille 2024–2027, joka painotti maaseutumaisen kuntamme hyödyntämistä elämässämme. Suuri huolenaihe on lasten määrän väheneminen, joka vaikuttaa siihen, että Saviselän koulu suljetaan kokonaan.

Kunnan taloudellinen tilanne on säilynyt vielä hyvänä, vaikka korko- ja energiakulut ovat nousseet ja verotulot vähentyneet.

Suurin riski kunnan kannalta on väestön väheneminen ja henkilöstön määrä varsinkin hallinnossa. Toivomme kuntaan muuttavan nuoria lapsiperheitä, että Frosteruksen koulu ja Kärämäen lukio säilyvät.

Marjatta Seppä

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

Tarkastuslautakunnan tehtävä, kokoonpano ja työskentely

Tehtävä

Kuntalain 121§ mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Sen lisäksi mitä kuntalain 121 §:ssä säädetään, tarkastuslautakunnan on hallintosäännön 67 §:n mukaan

1. seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi,
2. huolehdittava, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa sekä
3. tehtävä aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen tarkastuksen tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Tarkastuslautakunta voi raportoida tilikauden aikana valtuustolle myös muista merkittävistä havainnoista.

Kokoonpano

Kunnanvaltuuston tilikausille 2021–2024 valitsemina tarkastuslautakunnan jäsenet

Varsinainen jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Marjatta Seppä, puheenjohtaja	Tarja Mäenpää
Timo Littow, varapuheenjohtaja	Juha Ruotsalainen
Tapio Myllymäki	Raimo Kielenniva
Juha Räisänen	Merja Niemi
Jaana Takalo	Raija Aulis

Työskentely

Tarkastuslautakunnan jäsenet seuraavat kunnanhallituksen ja lautakuntien esityslistoja ja pöytäkirjoja tarkastuslautakunnassa päätetyn työnjaon mukaisesti. Tarkastuslautakunnan jäsenet raportoivat kokouksissaan seurannasta ja havainnoinnista.

Tarkastuslautakunta on kuullut arviointiaan varten viranhaltijoita, lautakuntien puheenjohtajistoa, kunnanhallituksen puheenjohtajaa sekä kunnanjohtajaa ja kunnansihteeriä. Tilintarkastajaa on kuultu tarkastuslautakunnassa tilintarkastuksen osalta.

Kunnanvaltuusto on valinnut tilintarkastusyhteisöksi BDO Auditor Oy:n ja sen päävastuullisena tilintarkastajana toimii Tuomas Peltoperä.

Tarkastuslautakunnan arviointi perustuu kunnanvaltuuston hyväksymään vuoden 2023 talousarvioon, kunnanhallituksen hyväksymään tilinpäätökseen, tilintarkastajan tarkastusraportteihin, tilintarkastuskertomukseen sekä tarkastuslautakunnan hankkimiin selvityksiin.

Vuoden 2022 arviointikertomuksen käsittely

Arviointikertomuksen käsittely kunnanvaltuustossa

Kunnanvaltuusto on käsitellyt arviointikertomusta kokouksessaan 6.6.2023.

Kunnanvaltuusto on käsitellyt arviointikertomuksen vastauksia 26.9.2023.

Arviointikertomuksen johdosta tehdyt toimet

Tarkastuslautakunta on käsitellyt arviointikertomuksen vastauksia 18.10.2023. Kaikkia arviointikertomuksen vastauksia ei olla tehty tai toimeenpantu.

Arvio kunnanvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta

Kärsämäen kuntastrategia 2019–2023

Kärsämäki

Strategia 2019-2023

Positiivisten tarinoiden pitäjä

Sinnikkyydellä ja joustavalla toiminnalla kehittyvä Sijaintinsa avulla, innovaatioilla ja tienkäyttäjiä palvelemalla saa investointeja ja työpaikkoja Ottaa positiivista riskiä, palvelee hyvin

PAINOPISTEALUEET & KEHITTÄMISHANKKEET KOHTI VISIOTA

Kärsämäestä brändi Positiivisten tarinoiden virta, myös yritysten tarinoiden avulla Monipuolisesti somessa Tienvarsimainonta	Laadukas maaseutuasuminen Asumisen kokonaispalvelu Maanhankinnan, asumisratkaisujen ja elinvoimapolitiikan saumaton kokonaisuus Vuokra-asumisen kehittäminen Kylien asumismahdollisuuksien hyödyntäminen Luonnonmukaisen pysähdyspaikan kehittäminen	Keskipiste puolimatkassa Keskustaympäristön kehittäminen Digitalisaatio ja sijainnista riippumaton työ Kylien mahdollisuudet tienkäyttäjille Näkyyvä mainonta ja selkeät opasteet Liikennevirtaa hyödyntävien palvelujen kehittäminen	Kulttuurista elämyksiä ja elinvoimaa Kulttuurin kohteista, tapahtumista, ympäristöistä ja palveluista kehittyvä kokonaisuus Luovan kulttuuriyrittäjyyden edistäminen Kylien kulttuuri tapahtumissa ja matkailussa
--	--	---	---

VISIO

Viihtyvyyttä ja yrittäjyyttä edistävä Luova, reagoiva ja kansainvälinen Menestyvä ja mahdollisuuksia salliva maaseutupaikkakunta

NYKYTILANNE Lapsi- ja perhemyönteinen Palvelut paikkakunnalla Hyvät koulu- ja varhaiskasvatuspalvelut Koulut ja muut tilat kunnossa Yritysmuotoinen Asuntotilanne haastava Toiveikas ilmapiiri Nuorison palveluissa kehittämistarvetta Vilkas kulttuuritoiminta Hyvä sijainti	MISSIOMME Kärsämäki turvaa asukkaalleen hyvän elämän edellytykset ja kehittää paikkakuntaa aktiivisen elinvoimapolitiikan keinoina.	ASUKKAAT Yrittäjät ja yritykset Tienkäyttäjät Vierailijat	PALVELUT Asunnot Tontit Työpaikat Toimitilat Kumppanuus	TAVOITE Asukastyytyväisyys Yritystytytyväisyys Työpaikkamyönteisyys Tasapainoinen kuntatalous, palvelut mitoitetaan resurssien puitteissa
--	---	---	---	--

ARVOT: AVOIN, ROHKEA, VASTUULLINEN, LUOVA, YRITTELIÄS JA YHTEISTYÖKYKYINEN

Vuosi 2023 oli edellä kuvatun kuntastrategian viimeinen vuosi.

Kunnanhallitus ja yleishallinto

Vuosi 2023 oli ensimmäinen niin sanotun uuden kunnan aikaa, jolloin sosiaali- ja terveystalouden vastuu oli muulla kuin kunnalla.

Kunnan hallinnon henkilöstön määrä on edelleen kriittinen ja haavoittuvainen työmäärään ja velvollisuuksiin nähden.

Kärsämäen kunnan markkinoinnissa on vielä kehittämistä esim. työpaikkailmoitusten mainostamisesta.

Kunnan vaikuttamistoimielimistä (vanhus- ja vammaisneuvosto ja nuorisovaltuusto) on jotain mainintaa kunnan tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa kuitenkin pintapuoleisesti.

Vuoden 2023 aikana laadittiin Kärsämäen uusi kuntastrategia strategiakaudelle 2024–2027.

Tarkastuslautakunta kantaa huolta toimielinten jäsenien ja varajäsenien osallistumisista kokouksiin ja sitä kautta päätöksentekoon.

Elinkeinoitoimi

Nivala-Haapajärven Seutu Nihak ry. tuottaa elinkeinopalvelut. Nihak vastaa suurelta osin alueellisesta edunvalvonnasta sekä elinkeinoelämää kehittävästä ja edistävästä EU-hankkeista.

Kärsämäellä perustettiin 20 yritystä ja yritysten poistuma kaupparekisteristä oli 10 kappaletta vuoden 2023 aikana.

Lautakuntatason tarkastelu

Opetustoimen lautakunta

Maksuton varhaiskasvatus laajennettiin koskemaan koko varhaiskasvatusta, mukaan lukien esikoululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta.

Perusopetuksen OPS 2016 ja lukion opetussuunnitelma ovat päivitetty.

Oppilashuoltosuunnitelmissa on tarkennettu mm. kirjaamiskäytäntöjä esim. Wilman osalta, kasvatuskeskusteluihin liittyvää ohjeistusta ja mahdollisten väkivaltatilanteiden käsittelyä.

Perusopetuksen rehtorin Juha Korkiakosken jäädessä eläkkeelle valittiin tilalle uusi rehtori Arja Karttunen.

Opetustoimen lautakunnan toiminta noudatti TA-muutoksen (90 000 €) jälkeen kokonaisuudessaan talousarviota (100,2 %).

Hyte-lautakunta

Hyte-lautakunta alitti talousarvionsa.

Hyvinvoinnin kuntakortissa määriteltiin hyvinvoinnin tavoitteet ja strategiset painopisteet vuodelle 2023. Hyvinvointikortissa asetetuista tavoitteista kaikkia ei ole saavutettu kuten seniorineuvola.

Ikäihmisten liikuntaa on lisätty hyvinvointi ohjaajan ansiosta muun muassa ohjatut kuntosalikäynnit ja ikäihmisten kotona tapahtuva liikunta.

Nuorisotoiminnan toiminta on kehittynyt paremmin uuden nuorisotilan myötä. Nuorten toiminta on paremmalla mallilla hyvän vetäjän ansiosta. Nuorisopuolen tiedostus on kehittynyt, kun sosiaalista mediaa on käytetty tapahtumien ynnä muiden viestimiseen nuorille. Tästä onnistumisesta on vastuussa nuorisotyöntekijä.

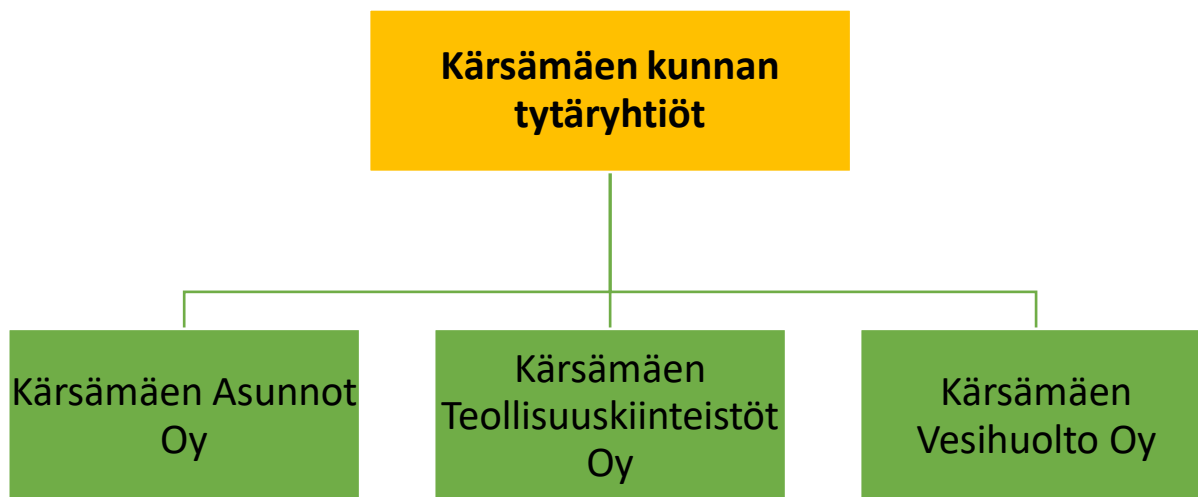
Tekninen lautakunta

Tekninen lautakunta alitti talousarvionsa.

Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota teknisen lautakunnan päätökseen antaa Kärsämäen Maa- ja Kotitalousseura ry:n hakemukseen tilavuokrien alentamisesta, johon tekninen lautakunta suostui. Samalla kuitenkin Maa- ja Kotitalousseura ry hakee avustuksia hyte-lautakunnalta, joita se saa myös.

Teknisen puolella on tulossa eläköitymistä, jolla on vaikutusta teknisen puolen henkilöstömäärään.

Kuntakonsernin toiminnan ja talouden tarkastelu

Kärämäen Asunnot Oy

Asunnot Oy:n liikevaihto oli 1 123 602 euroa ja tilikauden tappio oli 150 099 euroa. Yhtiön käyttöaste oli 93,65 % ja suositus on olla noin 95 %.

Kärämäen Teollisuuskiinteistöt Oy

Yhtiön liikevaihto oli 770 552 euroa ja tilikauden voitto oli 6 687 euroa.

Kärämäen Vesihuolto Oy

Yhtiön liikevaihto oli 535 745 euroa ja tilikauden tappio oli 22 782 euroa.

Vuotovesimäärä nousi, ollen noin 22 % kokonaisvesimäärästä.

Tavoitteista jäätii talouden toteutuman osalta.

Yhteenveto

Kunnan tytäryhtiöiden tavoitteita ei ole kirjattu ja kerrottu kunnan tilinpäätökseen, vaikka ne ovat kirjoitettu vuoden 2023 talousarvioon. Tarkastuslautakunta kehottaa täydentämään kunnan tilinpäätöstä tytäryhtiöiden osalta. Tarkastuslautakunta kiinnitti asiaan huomiota viime vuoden arviointikertomuksessa kuitenkin tuloksetta.

Tarkastuslautakunta esittää tilintarkastajan lausunnon mukaisesti, tilinpäätöksen vahvistamista ja vastuuvapauden myöntämistä kunnan hallintoa ja taloutta hoitaneille tilivelvollisille tilikaudelta 1.1.-31.12.2023.

Tarkastuslautakunta antaa arviointikertomuksen vuodelta 2023 kunnanvaltuustolle käsiteltäväksi ja esittää, että kunnanvaltuusto pyytää kunnanhallitusta kokoamaan selvitykset hallintokunnilta ja tytäryhtiöiltä tarkastuslautakunnan antamiin suosituksiin ja parannusehdotuksiin syyskuun loppuun mennessä.

Tarkastuslautakunta kiittää viranhaltijoita, työntekijöitä ja luottamushenkilöitä yhteistyöstä.

Allekirjoitukset

Marjatta Seppä, puheenjohtaja

Tapio Myllymäki, jäsen

Jaana Takalo, jäsen

Juha Räisänen, jäsen

Juha Ruotsalainen, varajäsen